

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud. Piirangute eesmärk on vähendada isikutevahelisi kontakte ning vältida suuremate hulkade inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 sissejuhatava lauseosa ja lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ja lõiget 8.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib kiiremini halvasti ventileeritud siseruumides ning riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Haridusvaldkonna teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, on tõhus ning proportsionaalne inimeste elu ja tervise ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamiseks. Käesoleva korraldusega muudetakse osaliselt COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks kehtestatud haridusvaldkonna piiranguid ja meetmeid, mis kehtivad käesoleva korralduse andmise hetkel üldhariduskoolide 9. ja 12. klassi õpilastele ning ning kutseõppeasutuse õpilasele, kes sooritab 2020/2021. õppeaastal riigieksameid.

Põhiseaduse § 37 lõige 1 sätestab õiguse haridusele ja koolikohustuslike õpilaste kohustuse omandada põhiharidus. Hariduse kättesaadavuse tingimused ja kord on sätestatud seaduses, eelkõige põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses jt haridusastmete seaduses. Kontaktõppes osalemine aitab ära hoida juba tekkinud õpilünkade süvenemist ja võimaldab neid vähehaaval tasandada, vähendades sel moel suurenevat survet õpetajate ja õpilaste töökoormusele järgmisel õppeaastal ning luues võrdsemad võimalused lõpuklasside õpilastele varasemate aastate lendudega võrreldes. Distantõppe jätkumine, arvestades nii eelmisel kui ka sellel õppeaastal läbiviidud distantõppe mahtu, on kõikidele osalistele koormav, mis toob lisaks hariduslikele riskidele endaga kaasa ka vaimse ja füüsilise tervise riske. Kõikidele osalistele suurenenud koormus on arvestatav vaimse tervise risk. Seega võivad lisaks 1.–4. klasside õpilastele jätkata kontaktõpet ka 9. ja 12. klassi õpilased ning ning kutseõppeasutuse õpilane, kes sooritab 2020/2021. õppeaastal riigieksameid.

Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse üleriigiline ulatuslik epideemiline levik ning haigestumise intensiivsus on väga suur. Ehkki viimasel nädalal on viiruse leviku kiirus alanenud, on oht koroonaviirusega nakatuda endiselt kõrge. Aprillis 2021 on nakatumise tase stabiliseerinud detsembri 2020 tasemele. Samas on haigestumuse intensiivsus endiselt kogu riigis Terviseameti hinnangu kohaselt väga kõrge. Eestis on praegu nakkuse levik laialdane ja ulatuslik, seetõttu ei ole regionaalsete piirangute mõju tõenäoliselt piisav nakkuse leviku pidurdamiseks muu hulgas seetõttu, et suur hulk inimesi ei ole teadlikud, kust nakkus saadi. Samuti on regionaalsete piirangute mõju kaheldav, sest Eestis elavad inimesed liiguvad eri maakondade vahel, ning regionaalne piirang tekitaks isikute seas segadust. Näiteks Põhja- või Lõuna-Eestis on tavapärase, et avalikke teenuseid tarbitakse suuremates tõmbekeskustes, näiteks Tallinnas ja Tartus.

Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatamiskordaja R, et haigestumine on endiselt laialdane, kuid langustrendis. Eestis on vastav näitaja langenud alla 1, mis tähendab, et rakendatavad meetmed on tõhusad ja vajalikud ning viinud inimestevahelised kontaktid miinimumini ning uute nakkusjuhtude levik on pidurdumas. Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatumiskordaja on kõikides maakondades langustrendis ning püsib samal tasemel 0,8–0,86.

Teadusnõukoja hinnangul ei ole lapsed koroonaviiruse peamised ohvrid. Nakatumise sagedus on kõigis eärühmades võrdne, mida kinnitavad Eesti seroepidemioloogilised uuringud, ning nende tulemuste kohaselt on 20% lapsi ja noori antikehadega. Hariduse kvaliteedi langusel ja õpilaste psühholoogilistel häiretel on suurem mõju tuleviku ühiskonnale kui koroonaviiruse mõju. Samuti on praeguseks teada, et nooremate õpilaste vaksineerimine ei alga sügisel. Samuti on rahvusvaheliste organisatsioonide soovitusel (WHO, UNICEF, ECDC, CDC) kooskõlas käesoleva korralduse muudatustega, mille kohaselt koolide avamine peaks olema esimene meede piirangute lõdvendamisel. Samas peab koolides rakendama infektsiooni vältimise meetmeid. Lisaks tuleb arvestada, et alareageerimine on võrdne ülereageerimisega ning koolide probleem ei pruugi sügiseks kaduda. See tähendab, et Haridus- ja Teadusministeerium peab välja töötama vastava riskianalüüsi 2021/2022. õppeaastaks ning esitama selle Vabariigi Valitsusele esimesel võimalusel enne õppeaasta algust. Koolide avamine on suhteliselt ohutu, kui rakendatakse infektsiooni vältimise reegleid, näiteks ventilatsioon, maskid, hajutatud, ürituste vältimine, õuesõpe ja õpetajate vaksineerimine. Haridusasutuste avamisega kaasnevad riskid, sest kontaktõpe suurendab inimeste liikumist ja kontakte. ECDC maatriksi kohaselt suureneb nakatumiskordaja R 0,21 protsendipunkti võrra.

Käesoleva korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis kõrge ning haigestumuse intensiivsus on väga suur ja viiruse levik ulatuslik kogu Eestis. Samuti on vastav näitaja kõrge Euroopa Liidu liikmesriikidega võrdluses. 28. aprilli 2021. a seisuga on viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2. 30. märtsil 2021. a oli vastav näitaja 1364,21. 28. aprillil 2021. a oli esmaseid positiivseid teste 396 ehk 8,3 protsenti testide koguarvust.

Terviseameti hinnangul on tervishoiuasutustes COVID-19 olukord stabiliseerunud. Ööpäevaga ei lisandunud mitte ühtegi koroonaviiruse tõttu surnud inimest.

Kinnitatud haigusjuhtude jaotus maakonniti	
Maakond	7 päeva suhtarv 100 000 elaniku kohta
Ida-Viru maakond	247,28
Harju maakond	220,32

Viljandi maakond	205,80
Lääne-Viru maakond	190,28
Järva maakond	178,96
Lääne maakond	176,09
Rapla maakond	168,26
Pärnu maakond	161,28
Valga maakond	109,91
Põlva maakond	105,49
Jõgeva maakond	77,35
Tartu maakond	74,36
Saare maakond	69,52
Võru maakond	62,12
Hiiu maakond	42,94

Haiglate COVID-voodikohtadest on 28. aprilli 2021. a seisuga hõivatud 58,26%, nendest intensiivravikohtade hõivatus on 72,93% ja üldravikohtade hõivatus on 52,43%. Hetkel on koguessurss 805 voodikohta, mis on jaotatud intensiivravikohtade ning üldravikohtade vahel. 28. aprillil 2021. a oli haiglaravil haiglate edastatud andmete põhjal 371 patsienti, juhitalval hingamisel oli 42 patsienti. Intensiivravil on 56 patsienti. Samas 29. märtsil 2021. a oli haiglaravil 725 patsienti, juhitalval hingamisel 51 patsienti. 2. märtsil 2021. a oli haiglaravil haiglate edastatud andmete põhjal 555 patsienti, juhitalval hingamisel oli 25 patsienti.

Seega saab järeldada, et viiruse levik on kogu Eestis jätkuvalt laialdane ning tervishoiusüsteem on endiselt suure surve all. Arvestades, et vanemaealised vajavad suurema tõenäosusega haiglaravi ning et õppurite suuremal määral kontaktõppesse lubamise ja uute tüvede Eestisse saabumise tõttu võib suureneka nakatumiskiirus, on teised säilivad piirangud põhjendatud ja proportsionaalsed. Nakatumise langustrendi ja prognoose arvestades tehakse korraldusega alates 3. maist 2021. a haridusvaldkonda puudutavad muudatused, millega kehtivaid piiranguid osaliselt muudetakse.

Seega muudetakse **korralduse punktiga 1** ülalkirjeldatud arvestades korralduse nr 282 punkti 20¹³, mis näeb ette üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide ning ülikoolide õppehoonetes viibimise tingimused. Korralduse nr 282 punkti 20¹³ kohaselt lubatakse alates 3. maist 2021. a kontaktõppele üldhariduskoolide 1.–4., 9. ja 12. klasside õpilased, samuti kutseõppeasutuse õpilased, kes sooritavad 2020/2021. õppeaastal riigieksameid.

Piirangute leevendamise lähtekohaks on Terviseameti andmed, mille kohaselt vähenes 15. nädalal 15-aastaste ja vanemate seas haigete arv peaaegu kolmandiku võrra (keskmiselt -31%). Haigusjuhtude arv kuni 15-aaastaste laste hulgas vähenes nimetatud perioodil 13% võrra. 15. nädalal moodustasid koolide ja lasteaedade kolded 12% nakatumiskollete koguhulgast.

Põhikooli II ja III kooliastme ning gümnaasiumiastme õpilased suudavad töötada iseseisvalt ja digitaalõppe võimalusi kasutades. Selle vanuserühma õpilaste puhul on ka risk haigestuda suurem kui 1.–4. klassi (algklasside) õpilaste puhul, sest õpilastel puudub üldjuhul üks kindel klassiruum koolimajas, erinevalt algklasside õpilastest ehk et õpilased vahetavad õppepäeva jooksul korduvalt klassiruumi. Samuti tegelevad nende õpilastega vahetus õppe- ja kasvatustöös erinevad õpetajad, erinevalt algklasside õpilastest, kellel on üks kindel

klassiõpetaja. Õpetajad on küll osaliselt vaksineeritud, kuid küllaltki suur osa on omal soovil vaksineerimata.

Piirangute leevendamine võimaldab põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse lõpetajatel paremini valmistuda kooli lõpetamiseks vajalike tingimuste täitmiseks ning (põhikooli lõpueksamiteks) riigi- ja kutseksamiteks. Kontaktõppe taastumine enne kooli lõpetamist võimaldab noorel inimesel vahetult õpetaja juhendamisel tasandada distantsõppes tekkinud õpilünki, mis on oluline ka õpingute jätkamiseks järgmisel haridustasemel.

Koolil säilib paindlikkus ja pädevus otsustada, kuidas õppetööd läbi viiakse, ning kohustus hinnata oma lõpuklasside õpilaste kontaktõppe vajadust ja korraldada see õppijate vajadusest lähtuvalt. Õppekorralduslike otsuste langetamisel tuleb koolil arvestada viiruse leviku ennetamiseks vajalike ettevaatusabinõudega.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 1 alusel on nakkushaiguste epidemioloogilisest levikust tuleneva ohu üle otsustamine Terviseameti pädevuses. Samas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel on õppekorralduse pädevus koolijuhil. Seetõttu peab koolijuht õppekorralduse muutmisel arvestama distantsõppega kaasnevaid riske. Kõige olulisem distantsõppe korraldamise puhul on, et õpilased saavad juhendatud õpet.

Seega säilib kooli pidajatel ning koolijuhtidel õigus korraldada koostöös Terviseametiga õpet edaspidi vajaduse korral distantsõppel. Distantsõppe läbiviimisel koroonaviiruse leviku tõkestamise tõttu tuleb järgida Haridus- ja Teadusministeeriumi väljatöötatud distantsõppe korraldamise juhises kirjeldatud põhimõtteid. Kõige olulisem on, et distantsõppe rakendamisel tuleb kõigile õpilastele tagada arenguks sobiv õppekeskkond ja võimalus saada juhendatud õpet. See tähendab, et koolipidaja peab kindlustama õppeks vajalikud vahendid, sealhulgas arvutid või muud tehnoloogilised vahendid.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 3. mail 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Taimar Peterkop
Riigisekretär

29. aprill 2021. a